

Toerisme nota 2009-2015

Wat hebben we gedaan vanaf 2009? Eindstand 1-1-2020

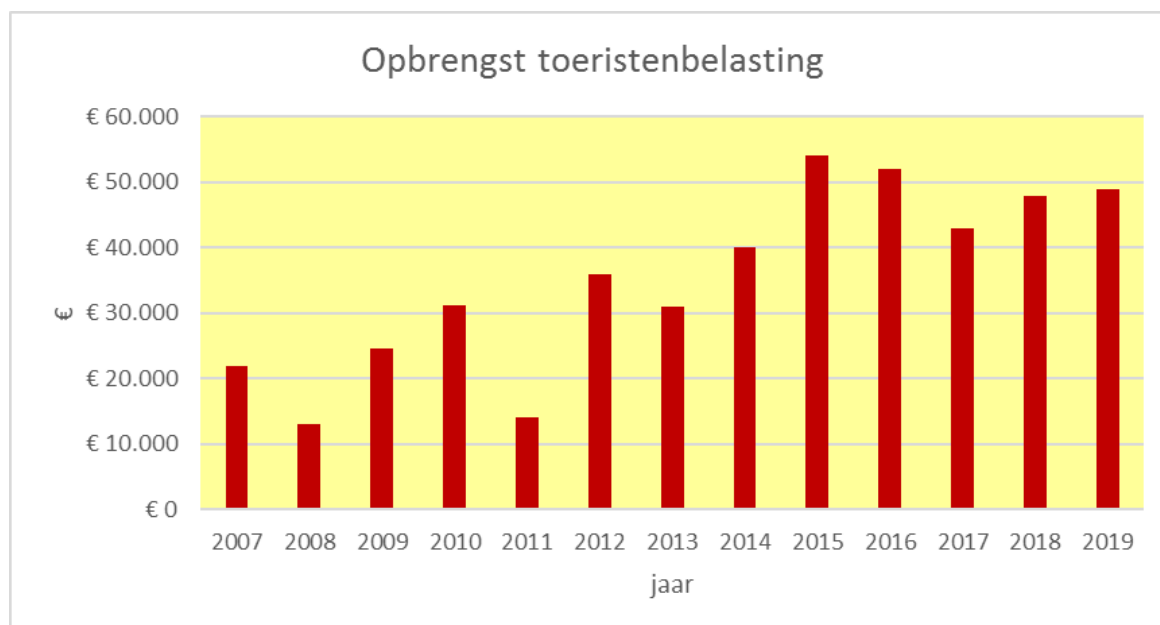
In de beleidsnota Toerisme 2009-2015 formuleerden we de ambitie om het aandeel werkgelegenheid in de toeristische sector te brengen naar het Gelders gemiddelde van 5,5%. We zijn erin geslaagd om dat aandeel te bereiken. Het aandeel is gestegen van 4,9% in 2009 naar 6,2% in 2018. Het aandeel toerisme in Gelderland is echter ook gestegen. Hierdoor zitten we nog steeds onder het Gelderse gemiddelde. Behalve de werkgelegenheid zijn ook onze inkomsten uit toeristenbelasting toegenomen in de afgelopen jaren. De stijging is het gevolg van meer (geïnde) overnachtingen.

We hadden in de afgelopen beleidsperiode drie pijlers waarop het toerisme in Wijchen rust:

- ✓ *Plattelandstoerisme* zorgt voor een economische impuls voor een vitaal platteland.
- ✓ Door het bevorderen van het *cultuurtoerisme* worden nieuwe doelgroepen aangesproken. Verblijfstoeristen met een culturele of cultuurhistorische interesse zijn economisch interessant.
- ✓ Een goede *toeristische promotie* van Wijchen in relatie tot zijn omgeving vergroot de bekendheid onder toeristen en moet zorgen voor bevordering van het bezoek. Want onbekend maakt onbemind.

Op basis van het beleid hebben we een lijst met actiepunten geformuleerd. De actiepunten dragen bij aan een verbeterd toeristisch aanbod en promotie van Wijchen. Een groot deel van die acties hebben we ook gerealiseerd. We hebben met name geïnvesteerd in productontwikkeling die het toeristisch product Wijchen verbeterde.

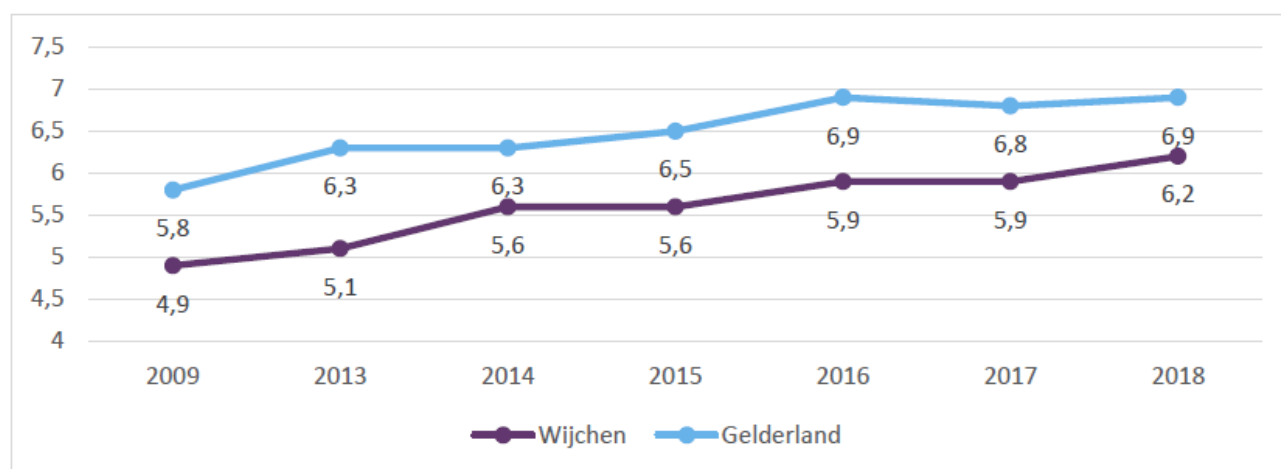
1. Opbrengst toeristenbelasting

2. Ontwikkeling werkgelegenheid in de toeristische sector

Tabel 4. Werkgelegenheid recreatie en toerisme in aantal banen

	2009	2013	2014	2015	2016	2017	2018
WIJCHEN	780	830	880	890	970	970	1.070
VERANDERING T.O.V. VOORGAAND JAAR IN %	0,0	+ 6,4	+ 6,0	+ 1,1	+ 9,0	0,0	+ 10,3

Figuur 6. Werkgelegenheid recreatie en toerisme in % van de totale werkgelegenheid

Bron: Provinciale Werkgelegenheidsenquête, Provincie Gelderland (2019)

3. Actiepuntenlijst toerisme nota 2009-2015

Actie gerealiseerd ✓ niet gerealiseerd ✗

- ✓ Stimuleren van kleinschalig kamperen in bestemmingsplan Buitengebied.
- ✗ Instemmen met realisatie aquahotel appartementen in de Loonse Waard
- ✓ Recreatieve herontwikkeling Berendonck;
- ✓ Recreatieve opwaardering van het haventje in Batenburg;
- ✓ Stimuleren van agrotourisme;
- ✓ Fietsknooppuntennetwerk;
- ✓ Land van de Heerlijkheden;
- ✓ Ontwikkelen recreatief wandelnetwerk;
- ✓ Ontwikkeling natuurvriendelijke oevers met struinpaden;
- ✓ Aanleggen vrijliggend fietspad naar Heumen en Beuningen;
- ✓ Planvorming recreatieve verbindingen Wijchen-Beuningen-Nijmegen;
- ✓ Uitbreiding Museum Kasteel Wijchen;
- ✓ Ontwikkeling evenementenbeleid;
- ✓ Regionaal cultuurpact ter stimulering van cultuurtoerisme;
- ✗ Project webmarketing 2.0.
- ✗ Oprichting toeristisch platform Land van Maas en Waal
- ✓ Faciliteren van realisatie verblijfsaccommodatie;
- ✓ Voetveer Niftrik-Ravenstein;
- ✗ Recreatieve ontwikkeling Loonse Waard;
- ✗ ✓ Aanleggen vrijliggend fietspad Maasbanddijk; [gedeeltelijk gerealiseerd].
- ✗ Uitvoeren plan recreatieve verbindingen Wijchen-Beuningen-Nijmegen;
- ✗ Kunst langs de Maasbanddijk;
- ✓ Romeins erfgoed achter de Limes;
- ✗ Projecten in het kader van Masterplan Dijken en kolken;
- ✓ Ontwikkelen van een Monumentenroute;
- ✗ Ontwikkelen van een sporenboek;
- 0 Het toeristisch merk "Wijchen" en "Land van Maas en Waal" versterken.
- ✗ Toeristische kansen met het Land van Cuijk onderzoeken.

4. Toelichting uitgevoerde actiepunten

In totaal is er voor ruim 4,1 miljoen geïnvesteerd in diverse toeristische projecten waar Wijchen aan deel heeft genomen. Wijchen heeft ruim 0,5 miljoen geïnvesteerd in deze projecten. In sommige gevallen was Wijchen de enige deelnemer. In andere gevallen vormde Wijchen een onderdeel van een groter geheel (zoals het fietsroutenetwerk regio Arnhem Nijmegen). De totale investering heeft niet alleen op Wijchen betrekking. Het is voor projecten waarbij Wijchen een van de aangesloten partijen is, niet te herleiden welke kosten specifiek voor Wijchen zijn gemaakt.

Actie-punt	Wat	Omschrijving	Wanneer uitgevoerd
6	Fietsroute-netwerk	Ontwikkeling van het fietsroutenetwerk in de stadsregio Arnhem Nijmegen met 15 gemeenten. De totale lengte van het netwerk is 1.000 km. In Wijchen hebben we 100 km in het routenetwerk opgenomen. Bijzonder aan het fietsroutenetwerk zijn de onderborden. Panelen met cultuurhistorische informatie bij de knooppuntborden. Op elk knooppunt staat zo'n paneel met informatie over de omgeving. Deze panelen zijn het initiatief geweest van Wijchen en heeft navolging gekregen bij de andere deelnemers.	Opening 2009
7	Land van de Heerlijkheden	Het project <i>Land van de Heerlijkheden</i> . Dit project richt zich op het visualiseren van de middeleeuwse cultuurhistorie en op het landschap in het Land van Maas en Waal. Het Geldersch Landschap heeft in Leur een bezoekerscentrum ingericht in de oude Vlaamse Schuur die daarvoor geheel gerestaureerd is. In het centrum zit ook een VVV agentschap. Verder is er het cultureel erfgoed studiecentrum gehuisvest en een landschapswinkel voor streekeigen producten en koffie. De toeristen/recreanten vanaf het bezoekerscentrum gebruik maken van thematische fietsroutes die het hele werkgebied betrekken. Inmiddels heeft het GLK het Bezoekerscentrum gesloten. Het lukte GLK niet om de exploitatie rond te krijgen. Het bezoekerscentrum is nog wel verhuurbaar voor groepen. Het erfgoedstudiehuis maakt er gebruik van. De naastgelegen Bakoven Leur is open.	2009 - 2011 2015
27	Marketing	Ontwikkeling Romeinen-campagne op maat voor Wijchen. Beeldmerk en slogan vastgesteld: De Romeinen kenden de Heerlijkheden al, nu jij nog! Uitgedragen op toeristische publicaties en banieren tijdens toeristisch seizoen.	2009
27	Marketing	Actualisering toeristische folder Dagje uit Wijchen. Met vermelding van beeldmerk Romeinen campagne.	2009
13	Museum Wijchen	We hebben aan het Museum Kasteel Wijchen 3 kamers op de eerste verdieping van het kasteel verhuurd. Door deze uitbreiding kan het museum meer activiteiten ontwikkelen teneinde meer bezoekers te trekken. Door de ruimte op de eerste verdieping de bestemming museum te geven, dragen we bij aan het streven om het kasteel terug te geven aan de inwoners en meer toegankelijk te maken voor bezoekers. De 1 ^e verdieping in het kasteel hebben we verbouwd om het voor museaal gebruik geschikt te maken. In 2018 heeft de raad besloten tot een grootscheepse restauratie en renovatie van het kasteel. Een betere zichtbaarheid van het museum maakt deel uit van het restauratieplan.	2009 – 2010 2018

14	Cultuurpact: Het Landschap Vertelt.	Project Cultuurpact "Het landschap vertelt". Cultuurhistorische verhalen uit de Middeleeuwen en daaraan gekoppeld evenementen in relatie tot het historisch belevenisnetwerk. Er zijn 18 verhalen verzameld, daarvan 10 bewerkt tot spannende (tekst)verhalen en 8 tot geluidsfragment op www.Spannendegeschiedenis.nl . Er is een Minifestival geweest op 26 juni 2011 tijdens het Streekgala met 5 verhalenvertellers. De verhalen zijn verwerkt in een fietsrouteboekje, verkrijgbaar bij de VVV, zodat toeristen zelf een verhalenroute kan volgen.	2009 – 2012
7, 23 en 24	Spannende Geschiedenis	Spannende Geschiedenis is het in samenhang ontwikkelde en thematisch gebundelde aanbod van cultuurhistorische bezienswaardigheden, informatie, evenementen en arrangementen in de regio Arnhem Nijmegen. Het biedt toeristen en inwoners de mogelijkheid de geschiedenis echt te beleven zowel fysiek, in het landschap, als virtueel. Spannende Geschiedenis is als een beeldverhaal dat een belangrijk deel van identiteit van de regio in kaart brengt, bijvoorbeeld voor eigen inwoners en scholieren. Er wordt in het netwerk uitgegaan van 3 historische tijdslijnen die belangrijk zijn voor de regio: Romeinen & Bataven, de Middeleeuwen, Tweede Wereldoorlog & de Koude Oorlog. In Wijchen hebben we 4 locaties over de Middeleeuwen en 3 locaties over de Romeinen. Uitbreiding van het project over heel Gelderland. In deze tweede fase is er 1 locatie bij in de tijdslijn Koude Oorlog (MOB complex Alverna). Uitbreiding door toevoeging van locatie Kleine Elst.	2009 – 2010 2014 2015
4, 20, 22	Recreatieve opwaardering haven Batenburg.	In samenhang met natuurproject Batenburg, hebben we uitgevoerd de recreatieve opwaardering van het haventje: nieuwe haveninrichting met eigen ligplaats voor het voetveer, aanleggen van een 1,2 km vrijliggend fietspad langs de Maasbanddijk, plaatsen van straatmeubilair, aanleg strandje, realisatie kunst (Baken Bomen). Onze subsidieaanvraag bij EU en provincie is hiervoor gehonoreerd.	2010 – 2011
11	Visiedocument (re)creatieve verbindingen	Vaststellen van het visiedocument recreatieve verbindingen tussen gemeenten Nijmegen, Wijchen, Beuningen en Heumen. Vanuit Nijmegen en de andere kernen is er behoefte om in het buitengebied te ontspannen en te recreëren en het gebied rondom de kernen Beuningen, Heumen, Nijmegen en Wijchen leent zich hier prima voor. De kansen zijn vertaald in locatie-gerelateerde projectideeën die aansluiten op lopende projecten en ontwikkelingen waar recreatieve of ruimtelijke ingrepen worden gedaan. Daarnaast geeft het een ruimtelijke handreiking voor de realisatie van enkele projectideeën. Er is in dit project geen raming van kosten meegenomen omdat deze zeer afhankelijk is van de concrete uitvoering en participanten.	2010
18	Voetveer Ravenstein – Niftrik	* Realisatie voetveer Ravenstein – Niftrik * Exploitatie 5 jaar voetveer Ravenstein – Niftrik * Na afloop van de 1 ^e 5 jaar is besloten tot exploitatie structureel.	2010-2011 2011-2015 2016
3	Ontwikkelingsvisie Berendonck 2010	Vaststelling ontwikkelingsvisie Berendonck exclusief Hotel Berendonck. De ontwikkelingsvisie is de opmaat voor de recreatieve opwaardering van de Berendonck door diverse recreatieve voorzieningen toe te voegen. Zoals een wellness centrum. Wellness centrum is gerealiseerd in 2019.	2010 2019

17	Verblijfsrecreatie	Realisatie van 2 camperplaatsen in de openbare ruimte in het centrum van Wijchen.	2016
27	Marketing	Ontwikkeling van de toeristische website Land van Maas en Waal. www.landvanmaasenaarwaal.nl en promotie van de website door RBT KAN en RBT Rivierenland.	2010
10	Recreatief netwerk	Realisatie van een vrijliggend fietspad Wijchen-Beuningen en Wijchen-Heumen. Ter versterking van het fietsnetwerk is er een vrijliggend fietspad aangelegd naar Beuningen en naar Heumen. Het doel is om meer en veilige recreatieve fietsroutes voor recreanten en toeristen aan te leggen, teneinde het recreatieve fietsroutenetwerk te versterken.	2011
	Riviertoe-risme	RBT KAN heeft Dijkgeheimen geproduceerd: twee fietstochten door het Land van Maas en Waal (start bij Bezoekerscentrum Land van de Heerlijkheden) inclusief een app met verhalen over leven langs en met de rivieren Waal en Maas. (dijkmagazijnen en dijk(doorbraken), de Heerlijkheden, steenovens etc.). www.geldersestrecken.nl/rivieren .	2014
6	Recreatief netwerk	Realisatie uitbreiding mountainbikeroute Berendonck naar de Wijchense Berg en omgeving en naar het Wijchens Ven.	2010
5	Starters-project Mijn idee, goed idee	Project ter ondersteuning van startende ondernemers in de toerisme sector. Samen met gemeente Heumen. Het project helpt starters en ondernemers bij het maken van keuzes en de omgang met regels. Met de gemeente wordt de koppeling gelegd tussen initiatief en beleidsmogelijkheden voor een specifieke locatie. Het project kent twee sporen om het doel te bereiken: 1. (aspirant-)ondernemers nemen deel aan een serie workshops waarin zij hun eigen ondernemingsplan opstellen, op basis waarvan gemeenten een afweging kunnen maken. 2. tijdens kennisbijeenkomsten over diverse thema's wordt gewerkt aan kwaliteitsverbetering van het ondernemerschap.	2012
12	Lokaal evenementenbeleid	Evenementenbeleid ontwikkeld. Het doel van dit lokale evenementenbeleid is om aan te geven onder welke voorwaarden en spelregels een evenement in de gemeente gehouden kan worden. Het beleid bevat spelregels voor het houden van evenementen. Die spelregels zijn bedoeld om het evenement goed te laten verlopen en om de eventuele hinder die het evenement voor omwonenden met zich mee kan brengen zo veel mogelijk te beperken.	2011
15	Marketing	Een opwaardering van de toeristische informatie op de gemeentelijke website.	2013
8	Boerenwandelpaden	* Realisatie 6 boerenwandelpaden en opzetten bijbehorende marketing plattelandstoerisme in het Land van Maas en Waal door Vereniging Streekbeheer Rijk Maas en Waal. De doelstelling is het toegankelijker maken van het platteland en de boerenbedrijven, dat moet leiden tot meer bezoekers aan het gebied waardoor de plattelandseconomie een positieve ontwikkeling door gaat maken. Uiteindelijk is dit project zonder gemeentelijke bijdrage gerealiseerd, ook geen bijdrage in beheer en onderhoud.	2013
8	Wandelnetwerk Wijchen – Heumen	De ontwikkeling van een wandelknooppuntennetwerk in het gebied tussen de gemeenten Wijchen en Heumen is het initiatief van het Dorpsplatform Overasselt. Het gebied van het netwerk wordt begrensd door de Maas (zuiden), het Maas-Waalkanaal (oosten), de A-73 (noorden) en de Rijksweg Grave – Nijmegen (westen). De kern Alverna ligt binnen de grenzen van het gebied. Tevens is er een website ontwikkeld voor alle informatie over wandelen in Wijchen en Heumen. www.wandelenrijkvannijmegen.nl . De routeplanner is inmiddels doorontwikkeld en het netwerk	2014

		is nu geïntegreerd opgenomen in de online wandelplanner op www.visitnijmegen.com .	2020
21	Toeristische bewegwijzering	Realisatie toeristische bewegwijzering. De bruin-witte borden zijn herkenbaar voor de bezoeker als doelverwijzing naar toeristische objecten. Een goede bewegwijzering straalt gastvrijheid uit.	2014
	Toeristische bewegwijzering	Realisatie bewegwijzering looproute Wijchen-centrum. De bewegwijzering is binnen de centrum P-ring en omvat ook de Campus.	2018
9	Struinommetjes	Riviertoeerisme: ontwikkeling struinommetjes langs de Maas bij Niftrik. De ommetjes worden ook digitaal ontsloten via de wandelwebsite (zie punt 8 over het wandelnetwerk).	2014
26	Cultuurhistorie in het Land van Maas en Waal QR codes	Op 100 locaties in het Land van Maas en Waal (25 per gemeente) zijn QR codes geplaatst die verwijzen naar cultuurhistorische informatie over het betreffende object. De QR code is gekoppeld aan www.mijngelderland.nl .	2015
25	Monumentenfietsroute	Er is een thematische fietsroute ontwikkeld over monumenten uit de Wederopbouwperiode (1939-1965).	2015
23	Romeins verleden. Kleine Elst	Visualisatie van de Kleine Elst in de Kasteeltuyn (via Spannende Geschiedenis.nl) en bij de Elsthof (informatiepaneel en reconstructie van de loop van het riviertje).	2015
	75 jaar vrijheid	In het kader van 75 jaar Vrijheid hebben wij een herdenkingsfietsroute langs oorlogsmonumenten ontwikkeld.	2019
23	Romeins verleden. Luxe achter de Limes	Ontwikkeling van de app Luxe achter de Limes, i.s.m. gemeenten Beuningen en Nijmegen. Inclusief fietsroute (met boekje). Het Romeins verleden komt beelden tot leven, o.a. de Romeinse Villa Tienakker.	2017
15	Marketing	Marketingcampagne Macht&Pracht Kastelen en Buitenplaatsen. Toeristische campagne van NBTC en TVAN gericht op binnen- en buitenlandse toerist. Kasteel Wijchen is 1 van de 30 kastelen in Nederland die door NBTC in de themalijn is gezet. Campagne krijgt een vervolg in 2021.	2018-2020.

5. Financieel overzicht uitvoering 2009-2015

Eindstand 1-1-2020

Omschrijving project	Initiator	totale kosten project	Bijdrage derden (subsidies)	Bijdrage Wijchen
Fietsroutenetwerk	Stadsregio Arnhem Nijmegen	800.000	800.000	0
cultuurhistorische informatie fietsroutenetwerk	Wijchen	2.240	1.680	560
Land van de Heerlijkheden. Bezoekerscentrum, educatie en fietsroutes	Gelders Landschap en Kasteelen	862.361	817.361	45.000
Ontwikkeling Romeinen-campagne	Wijchen	1.000	0	1.000
Actualisering toeristische folder Dagje uit Wijchen. Met Romeinen campagne	Wijchen	1.000	0	1.000
Uitbreiding Museum Kasteel Wijchen naar 1e verdieping	Museum en Wijchen	25.000	0	25.000
Project Cultuurpact "Het landschap vertelt".	Wijchen / Cultuurpact	82.100	72.100	10.000
Spannende Geschiedenis	RBT KAN	900.000	887.000	13.000
SG uitbreiding Wijchen	Wijchen	15.000	5.000	10.000
Recreatieve opwaardering haventje Batenburg	Wijchen	696.930	411.930	285.000
voetveer Ravenstein Niftrik	Wijchen en Oss	84.000	79.800	4.200
Exploitatie 5 jaar		125.000	97.375	27.625
visiedocument recreatieve verbindingen	Wijchen, Beuningen, Nijmegen	n.b.	n.b.	0
Ontwikkelingsvisie Berendonck 2010	RGV	n.b.	n.b.	ambtelijke uren
Ontwikkeling toeristische website www.landvanmaasenwaal.nl	Platform Land van Maas en Waal	12.000	10.800	1.200
Uitbreiding mountainbikeroute rondom Berendonck	Outdoor centrum	n.b.	n.b.	Uren Werf
Mijn idee, goed idee.	Wijchen en Heumen	6.000	4.000	2.000
Wandelknooppuntennetwerk	Dorpsplatform Overasselt	65.000	60.000	5.000
Promotie wandelnetwerk	Wijchen en Heumen	10.000	7.500	2.500
QR codes Cultuurhistorie Land van Maas en Waal	Wijchen, Beuningen, Druten, WMW	50.000	43.750	6.250

Toeristische bewegwijzering	Wijchen	44.000	33.000	11.000
Bewegwijzering looproute centrum	Wijchen	8.000	0	8.000
Struinommetjes	RBT KAN	n.b.	n.b.	0
Luxe achter Limes, fietsroute en app	Wijchen, Nijmegen, Heumen	166.000	121.000	45.000
Toeristische profilering Land van Maas en Waal	Ondernemend Maas en Waal	60.000	51.000	9.000
Monumentenfietsroute over de We- deropbouw	Wijchen	6.000	0	6.000
Fietsverbinding langs de Wetering nabij Bergharen - Horssen	Wijchen, Druten	n.b	n.b.	n.b.
Fietsroute 75 jaar Vrijheid	Wijchen	10.000	5.000	5.000
ARA Land van Maas en Waal	Wijchen, Beuningen, Druten, WMW	8.500	6.375	2.125
Marketingcampagne Macht en Pracht Kastelen	RBT KAN, NBTC	125.000	115.000	10.000
SUBTOTAAL		4.165.131	3.629.671	535.460